

1864

Dragfria väggar och vattentäta tak
erhållas medelst användning af
Papp i långa banor
från Munksjö Pappersbruk i Jönköping.

Intyg om nyttan af
MUNKSJÖ PAPPERSBRUKS
Asfalt- och Förhydningpapp.

(N:r 1).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Vid förlidna vinters början lät jag här på Ulfstorp med Munksjö Bruks Papp i långa banor förhyda min rättares bostad, som under föregående vintern hållit sig så kall, att vatt-
net frös i ämbaret, och folket, som bodde der, var af köld i
högsta grad hemsökt. Som förhydningen skedde medan kölden
ännu var sträng, kunde genast visa sig af hvilken ofantlig för-

trefnad och nersa nar under vintern varit den anrabasta.

Detta har jag ansett mig pliktig nämna för att genom mitt
exempel uppmana andra, som dragas med kalla rum, att till-
egna sig ett så verksamt medel mot köld och otrefnad i bo-

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2022

National Library
of Sweden

1864

Dragfria väggar och vattentäta tak

erhållas medelst användning af

Papp i långa banor

från Munksjö Pappersbruk i Jönköping.

Intyg om nyttan af

MUNKSJÖ PAPPERSBRUKS

Asfalt- och Förhydningpapp.

(N:r 1).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Vid förlidna vinters början lät jag här på Ulfstorp med Munksjö Bruks Papp i långa banor förhyda min rättares bostad, som under föregående vintern hållit sig så kall, att vatt-
net frös i ämbaret, och folket, som bodde der, var af köld i
högsta grad hemsökt. Som förhydningen skedde medan kölden
ännu var sträng, kunde genast visa sig af hvilken ofantlig för-
del förhydning är för en bostad; den blef i hast fullkomligt
dragfri och mer värmebehållande efter *en* eldning än förut efter
tre vedbrasor och således i samma proportion bränslebesparande,
så att den minskade bränsleåtgången kan antagas hafva fullt
ut ersatt kostnaden för förhydningen. Den talrika familjens
trefnad och helsa har under vintern varit den allrabästa.

Detta har jag ansett mig pligtig nämna för att genom mitt
exempel uppmana andra, som dragas med kalla rum, att till-
egna sig ett så verksamt medel mot köld och otrefnad i bo-

ningsrum, som förhydningspappen är. Nödvändig i hvarje dragfull bostad, blir den isynnerhet i arbetarens af hög vigt; ty för honom bevarar förhydningspappen just det, hvaraf han och hans familj skall lefva, nämligen helsan och arbetskraften.

Ulfstorp den 1 April 1863.

Gustaf Hjertström.

Häradshöfding.

(N:r 2).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Enligt uppdrag får jag härmed underrätta, att Hvetlanda församling, på Kyrkostämma den 14 dennes, beslutat att till nytt tak på sin kyrka använda Brukets Asfaltpapp i långa banor, och att Församlingens Ombud infinner sig å Bruket i början af nästa Januari månad för att derom uppgöra kontrakt.

Hvetlanda den 17 December 1863.

J. Axel Borg.

(N:r 3).

Till Munksjö Pappersbruks Kontor.

Uppfordrad att afgifva mitt utlåtande öfver Munksjö Pappersbruks Förhydnings- och taktäckningspapp i långa banor, af hvilka fabrikater jag begagnat mig för de nybyggnader och reparationer mig uppdragits under de sista 2 åren, får jag förklara att

Asfaltpapp såsom taktäckningsämne visat sig både luft- och vattentät samt att alla de tak, jag dermed låtit täcka, utan ringaste skada motstått de orkaner, som rasade här under förliden höst. Detta var till och med förhållandet med taket

på ett öppet
icke var me
orkanen den
det mest till
har vid alla
täckningsmet
framför hvar
skadas af bo
särdeles vack
på takets all

Vidare ar
mot ful
dela yge
slu
ha funn
meo ka
har un
förra Assem
väggar med
kommer att
efter behaga
rationer.

Jönköping

Till Mun
Då jag hä
kan af den fö

på ett öppet skjul, som, ehuru fullständigt pappbelagdt, dock icke var mer än till hälften försedt med betäckningskappor, när orkanen den 23 sistlidne December utbröt. Detta synes vara det mest tillfyllestgörande prof på Asfaltpappens styrka. Jag har vid alla taktäckningsarbeten tillämpat Munksjö Bruks taktäckningsmethod (på lister), hvilken jag måste gifva företräde framför hvarje annat sätt, då pappen efter nämnde method icke skadas af bottenbrädernas kastning och taket derigenom får ett särdeles vackert utseende. Pappen låter ypperligt behandla sig på takets alla vinklar och brått.

Vidare anser jag sådan papp vara ett godt skyddsmedel mot fuktighet och röta, hvarför jag användt densamma på de delar af byggnader som därför varit utsatta.

Hvad slutligen beträffar *Förhydningspapp i långa banor*, så har jag funnit den vara det både billigaste och verksammaste medel jag känner att göra boningsrum varma och dragfria. Jag har under detta år användt stora partier af detta fabrikat (i förra Assemblébolagets hus härstädes har jag dermed spänt väggar med en sammanräknad yta af 20,000 qvadratfot) och kommer att anbefalla användningen deraf hos alla, som hädanefter behaga lemna mig förtroende af nybyggnader eller reparationer.

Jönköping den 5 Januari 1864.

W. Witting,

Stadsbyggmästare.

(N:r 4).

Till Munksjö Pappersbruk.

Då jag härmed går att besvara Brukets förfrågan om verkan af den förhydning, som jag under sommaren 1862 verk-

stälde i mitt hus här i staden medelst Munksjö Bruks Papp i långa banor, så kan jag icke annat än förklara mig på det högsta belåten med den effekt förhdyningen gjort. Den är så fullkomlig, att min våning, som dock är belågen i hörnet af en gata mot Wetteren, håller värmen qvar så länge, att rummen under sistlidne vintern icke behöfde eldas dagligen, oaktadt jag genom ett svårt och långvarigt kroniskt lidande var högst känslig för köld och drag; samt att äfven under den nu rådande stränga kölden förhdyningen hållit profvet på ett så tillfridsställande sätt, att jag kan anse de dragfria rummen vara en orsak till mitt och min familjs välbefinnande under närvarande tid af allmän sjuklighet här i staden.

Jag har derföre skäl rekommendera detta förhdyningsämne hos alla, för hvilka helsa och huslig trefnad äro dyrbara.

Pappen bör *spännas* på väggarne, i synnerhet i gamla hus, hvilkas väggar upphört att sätta sig. I anseende till den varaktighet tapeterna måste erhålla af den fasta pappen, har jag med sådan äfven beklädt mellanväggarna.

Jönköping den 10 Januari 1864.

A. Carlsson,

Fabrikör.

(N:r 5).

Till Munksjö Bruk.

Sistlidne sommar försåg jag mitt hus här på förstaden med tjärpapp i långa banor, hvilken anbragtes mellan brädfodringen och väggen. Detta skedde för att bättre qvarhålla värmen i de under vinterkolden mycket kalla rummen. Och jag har vuu-

nit min afsigt till min egen och mina hyresgästers stora belå-
tenhet.

Jönköping den 13 Januari 1864.

Anders Pettersson,

(N:r 6).

Till Munksjö Pappersbruk.

Till svar å Brukets förfrågan om min åsigt om fördelarne af Förhydningspappens i långa banor användning i boningsrum får jag med synnerligt nöje meddela att den erfarenhet jag sjelf inhemtat af den förhydning hvilken jag förlidet år med Brukets fabrikat lät verkställa i alla rummen i mitt hus stadfäst hos mig den öfvertygelsen att detta förhydningsämne är af stor vigt och nytta i vårt kalla klimat både på helsans och bränslebesparingens vägnar. Också underlåter jag icke att för mina bekanta påpeka förträffligheten häraf, hvilket äfven haft till följd att mången af dem skyndat att låta förhyda sina boningsrum, med hvilken åtgärd de förklarar sig särdeles tillfredsställda.

Asfaltpapp i långa banor har jag med lika fördel i stor mängd och på flerahanda sätt användt i mitt nya Bayerska Bryggeri till afvärjande af röta och afledning af vatten.

Jönköping den 25 Januari 1864.

Casper Kroenlein,

Bryggare.

Till Munksjö Bruks Contor!

Jag har bekommit Brukets skrifvelse af den 28:de förra månaden, med förfrågan om huru jag funnit det tak jag sistlidne vår täckte med Asfaltpapp i långa banor, med mina egna vid Bruket inlärdade arbetare; och är det mig ett nöje att till svar derå meddela, att taket är fullkomligt tätt och att oaktadt de svåra stormarne det ligger slätt och orubbbadt, och detta ger mig anledning att antaga det tackningen äfven är varaktig, och då taket genom dess brytningar ej kunnat med andra ämnen täckas utan tillhjälp af större plåtbeslag, får jag äfven nämna att jag anser ifrågavarande tak äfven mycket billiga, enär kostnaderne för plåtbeslaget blifva öfverflödiga; och då härtill kommer att underlaget för pappen kan göras af billigt virke, torde det ej vara för mycket sagdt, att dessa tak bli billigare än tegeltak, äfven på de orter, der god tillgång finnes på dugligt tegel, hvilket här ej är förhållandet.

Jag har användt förhyningspapp i fem rum och har jag funnit mig särdeles väl deraf; ty oaktadt ej någon yttre beklädnad är på huset anbringad, hafva rummen varit så varma, att högst sällan det varit nödigt elda tvenne gånger om dagen, och något drag kan ej upptäckas. Jag har således fullt skäl att vara belåten med ofvannämnda papp; hvilket allt jag har nöjet meddela till svar å Eder skrifvelse.

Bratteborg den 1 Febr. 1864.

J. B. v. Seth.

Munksjö

Det är förhyningspapp, som fyllt ändamålet: den flitiga finen på bordet den ute var dagen varit t...

Den verkliga föräntledde m... väggarna i ett Uppsättning a... till ett antal krya. Äfven der, har, med så temperera...

Sådan p... vid Skogssko... frön. Den s...

Råslätt

Munksjö

Vid begagn... banor har jag

Munksjö Bruks Contor i Jönköping.

Det är med mycket nöje, som jag får meddela, att den förhydning, som skett i boningshuset härstädes, fullkomligt uppfyllt ändamålet. Före förhydningen voro väggarna högst otäta: den flitigaste eldning ville så litet förslå att i vattenkaraffinen på bordet midt inne i salen en isskorpa bildades när kölden ute var 10 grader. Efter förhydningen har en brasa om dagen varit tillräcklig att meddela rummen en behaglig värme.

Den verkan jag sålunda erfor af boningshusets förhydning föranledde mig att äfven använda Er papp till beklädnad af väggarne i ett hönshus, som derigenom blifvit alldeles dragfritt. Uppsättning af kakelugn har blifvit öfverflödigt, emedan hönsen, till ett antal af mer än 100 stycken, alla hållit sig friska och krya. Äfven när den yttre kölden nedgått till 16 à 20 grader, har, medelst förhydningen, luften i hönshuset kunnat hållas så tempererad, att hönsen tidigare än vanligt börjat värpa.

Sådan papp kommer att användas på väggarne i den här vid Skogsskolan tillämnade anstalten för klängning af skogsfrön. Den skall täckas med Brukets Asfaltpapp i långa banor.

Råslätt den 15 Februari 1864.

H. Gadamér,

Jägmästare,

Föreståndare för Jönköpings Läns Skogsskola.

Munksjö Bruk. Jönköping.

Vid begagnandet af Munksjö Bruks förhydningspapp i långa banor har jag haft den fägnessamma erfarenhet att, ehuru an-

vända på annat än vanligt sätt, nämligen till yttre beklädnad af 2:ne på en öppen vind fristående rum, hvilka bilda en frontespice och således ej kunna beklädas på mer än 3 sidor, hafva dessa rum, hvilka förut voro långt ifrån varma och dragfria, under denna, visst ej kalla, men så mycket stormigare vinter, genom förhydningspappen visat sig vara i allo motsvarande ändamålet nemligen att skydda mot drag och fuktighet, så att jag för min del ej kan underlåta att på det högsta rekommendera Munksjö förhydningspapp i långa banor som ett särdeles godt skydd mot drag och blåst samt äfven just derigenom vedbesparande.

Hernösand och Bondsjö den 18 Februari 1864.

Carl Dellwik.

Kongl. Lif-Medikus.

(N:r 10).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

På begäran meddelas att vid den sommaren 1863 verkställda fullständiga reparation å *Wexjö Biskopsgård Östrabo*, belägen utom Wexjö stad på en höjd och således mycket utsatt för vindarne, hafva väggarne invändigt blifvit beklädda med Munksjö pappersbruks välkända *förhydningspapp*, som äfven härstädes visat sig fullt ändamålsenligt genom att göra rummen varma och dragfria.

Wexjö den 19 Februari 1864.

Lars Gust. Rydén,

Consistorii-Notarie.

(N:r 11).

Till Munksjö Bruks Contor. Jönköping.

Af Brukets tillverkningar har jag hittills endast använt förhydningspapp, som jag funnit på ett utmärkt sätt motsvara mitt dermed afsedda ändamål, att göra bostäder för arbetare varma och dragfria.

Carlskoga Walåsen den 19 Februari 1864.

B. J. v. Hofsten.

(N:r 12).

Munksjö Pappersbruks Kontor. Jönköping.

Anmodad meddela utlåtande öfver beskaffenheten af det Förhydnings och Tjärpapp i långa banor af Tit. tillverkning, hvilket härstädes blifvit använt, får jag med nöje upplysa, att Förhydningspappen, som begagnats till infodring af tak och väggar, såväl i min bostad och åtskillige hus för arbetare, som ock i rum af dubbla brädväggar, inbyggda i spelen för Berguppfordringen, har öfverallt visat sig särdeles lämplig att göra rummen varma och dragfria; samt att Tjärpappen, med hvilken en s. k. Konstregla täcktes förliden sommar, hitintills bibehållit sig fast, tät och oförändrad och alldeles icke rubbats ur sitt läge genom vindens åverkan, ehuru Konstgången är ledd öfver de högsta delarne af sjelfva Persberget.

Bolaget har derföre full anledning till belåtenhet med användandet af Tit. Fabrikat; och i det jag meddelar detta, be-

gagnar jag tillället att på samma gång önska företaget all
möjlig framgång; samt tecknar

Filipstad och Persbergs Grufvor den 22 Febr. 1864.

Högaktningsfullt

Joh. L. Ahlgren.

Disponent för Persbergs Grufbolag.

(N:r 13).

Munksjö Pappersbruk!

Som Bruket har förfrågat sig hos mig, huru jag anser mitt
under förliden vår upplagda papptak, så får jag med anledning
deraf härmed underrätta, att detsamma är fullkomligt tätt, så
att jag med all trygghet deri kan inrymma mitt betydliga vin-
terlager af Tapeter, och har det ej heller i ringaste mån lidit
af de svåra höststormarne, hvilka deremot gjort betydlig skada
på mina tegeltak.

Jönköping den 24 Februari 1864.

L. W. Norling.

(N:r 14).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Då jag under sistförflutna sommaren reqvirerade Asfaltpapp
af Munksjö Pappersbruks tillverkning, förespåddes mig af flere
personer, att denna papp ej skulle passa för vårt hårda klimat,
alldenstund den, derigenom att den befunde sig i långa banor,
skulle vid köld så krympa eller draga sig tillsammans, att vid
hvarje spik en öppning skulle uppkomma. Jag pålade emeller-
tid denna papp på 2:ne tak och iakttog, såväl vid pålägnin-

gen som vid påstrykningen af kalktjära och sand, den metod, som vid Munksjö begagnas, och har nu kommit till det resultat, att denna papp, rätt pålagd och behandlad, utgör ett förträffligt taktäckningsämne; ty 2:ne veckor efter bestrykningen voro taken mer att likna vid stentak, och, oaktadt denna vinter herrskat en köld af ända till 18°, har ingen den minsta skada kunnat upptäckas, hvadan jag tror, att den af många befarade sammandragningen ej är så stor, att den bör inverka på pappens ändamålsenlighet.

Min erfarenhet är, att Förhydningspapp är ett utmärkt godt medel att få bostäder varma och dragfria och bör, till följe af sitt billiga pris, genom besparing af bränsle, snart nog ersättas.

Carlstad & Deijefors den 26 Februari 1864.

Högaktningsfullt

O. L. Geijer.

(N:r 15).

Munksjö Contor. Jönköping.

Vid anläggningen af ett nytt torp på Åsens skog sistlidne sommar användes för tätning af boningshusets väggar Munksjö papp i långa stycken eller banor, och har jag öfvertygat mig om den stora nytta, pappen gjort med att innestänga värmen och utehålla draget. Ehuru min egendom är så särdeles skogrik, att en annan egare kanske icke skulle räkna på vedåtgången för bostädernas uppvärmning, så ämnar jag begagna Munksjö Bruks papp för alla boningshus, som jag nybygger eller reparerar, sedan jag nu sett huru varm och treflig äfven den minsta koja kan bli medelst väggförhydnigen.

Åsen vid Jönköping den 1 Mars 1864.

G. Johansson.

(N:r 16).

Till Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

På förfrågan, få undertecknade, som uti en nybyggd Arbetsare-byggnad vid Mölnlycke använt Munksjö Bruks papp i långa banor, till förhydning af väggar, intyga: det vi funnit detta mycket ändamålsenligt, emedan det utestänger drag, och tillfölje deraf håller rummen lättare varma under den kalla årstiden. Vi anse denna egenskap vara af stor vikt för arbetarnes hälsa och trefnad, på samma gång som den medförer stor besparing af bränsle.

Götheborg den 2 Mars 1864.

För Mölnlycke Manufaktur-Aktie-Bolag,

Carl Johan Dymling.

(N:r 17).

Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Fyra rum i Stadens Sjukhus bekläddes år 1862 med Brukets långa papp, hvarigenom de blifvit dragfria och fordra mindre quantitet ved för att blifva uppvärmda.

Jönköping den 2 Mars 1864.

J. P. Holmbom,

Lazarets-Läkare.

(N:r 18).

Till Munksjö Pappersbruk!

Uti ett, under sistlidne sommar här vid staden åt mig uppfördt boningshus af träd, till det yttre brädbeklädt, har jag, såsom inre väggbeklädnad uti elfva boningsrum, låtit anbringa förhydningspapp af Munksjö Bruks tillverkning och, under nu

tilländagående vinter, funnit verkan deraf, till utestängande af köld och drag, särdeles fördelaktig.

Uti dessa rum har eldning endast en gång dagligen behöft användas för att åstadkomma en jemn och god kammarvärme, och temperaturen har mellan hvarje eldning icke undergått någon märkbar förändring, utan bibehållit sig hufvudsakligen lika dygnet om, från den ena eldningen till den andra. Detta fördelaktiga förhållande anser jag mig förnämligast kunna tillskrifva förhydningspappen, hvars anbringande sålunda medfört en icke obetydlig vedbesparing, som innan kort bör ersätta kostnaden för dess anbringande, men hvilken kostnad i allt fall, efter den erfarenhet jag vunnit, är vida mindre än för andra väggbeklädnadsämnen, såsom gipsning eller brädklädsel.

Det är mig sålunda ett nöje att söka bidra till en allmän spridning af detta förhydningspapp och att, såsom svar på den hos mig nu gjorda förfrågan från Munksjö Bruk, kunna vitsorda och instämma uti de fördelaktiga omdömen samma papp härförutan tillvunnit sig, såsom ett särdeles verksamt medel att bereda varma och dragfria boningsrum.

Halmstad den 4 Mars 1864.

A. G. Heuman.

(N:r 19).

Till Munksjö Bruks Contor!

I anledning af Tit. skrifvelse, får meddela upplysning att jag användt Munksjö tjärade förhydningspapp under brädbeklädnaden å ett större boningshus, och funnit detsamma dertill alldeles förträffligt såsom ökande väggarnes förmåga att motstå kölden och draget, hvarför jag äfven ämnar fortfarande använda

nämnda papp till enahanda ändamål vid blifvande brädfo-
dringar.

Jag ämnar i sommar lägga dylikt papp under golfplankorna
i mina boningsrum, och lofvar mig deraf goda resultat.

Sköfde & Ljunghem den 8 Mars 1864.

R. J. v. Essen.

(N:r 20).

Till Munksjö Bruk. Jönköping.

Till svar å ärade af den 5 dennes får nämna, att de tak,
som här under sistliden sommar och höst blifvit pålagda af
Munksjö Pappersbruks papp i långa banor, visat sig mycket
tillfredsställande, och har jag all anledning tro, de allt fram-
gent skola blifva till nöjes, så framt den föreskrifna skötseln
egnas dem.

Om ifrågavarande takpapp i långa banor pålægges enligt
föreskrift och sedan skötes ordentligt, är detta otvifvelaktigt
det billigaste och ändamålsenligaste täckningsämne, vi hittills
haft.

Förhydningspapp har jag ännu ej varit i tillfälle att be-
gagna; men en af mina grannar har dermed beklädt sitt bo-
ningshus, och prisar han det högligen.

Nyköpings Bruk och Mek. Verkstad den 12 Mars 1864.

Högaktningsfullt

H. Steffanson.

(N:r 21).

Munksjö Bruk. Jönköping.

I besittning af ärade utaf den 1 d:s och uppfordrad att yttra mig öfver Munksjö tillverkning af Tak- och Förhydningspapp får jag med nöje detsamma aflemna.

Med Takpappen äro endast tvenne tak belagda, men jag tror mig dock kunna fullt erkänna ändamålsenligheten af detta material, både för dess duglighet och dess pris, jemförde med andra taktäcknings-materialier, för att icke tala om den nätt-
het och prydlighet, hvarmed dylika takläggningar låta utföra sig.

Förhydningspappen är ännu icke af mig försökt på annat sätt, än att den uti ett par rum blifvit begagnad såsom underlägg under golfmattorne, men på detta enkla sätt har den ändå gjort god effekt, hvarföre jag ej tvekar instämma i alla de vackra intyg som detta fabrikat haft från flera håll. Vid blifvande nybyggnader eller reparationer under nu instundande sommar skall jag ej uraktlåta att använda förhydningspapp af Munksjö tillverkning.

Hedemora & Thurbo den 14 Mars 1864.

Högaktningsfullt

Arv. Arvidson.

(N:r 22).

Till Munksjö Bruk. Jönköping.

Till svar å skrifvelsen af den 1 dennes, får jag nämna att jag funnit Brukets Förhydningspapp i långa banor vara ytterst förträffligt att göra boningsrum varma och dragfria och hafva många af mina grannar erfarit detsamma och förklarat sig på det högsta belåtna med pappens användning. Som jag anser

damäl vid blifvande brädfo-

yligt papp under golfplankorna

ig deraf goda resultat.

Mars 1864.

R. J. v. Essen.

(N:r 20).

ennes får nämna, att de tak,

och höst blifvit pålagda af

långa banor, visat sig mycket

anledning tro, de allt fram-

amt den föreskrifna skötsel

långa banor påläggas enligt

ntligt, är detta otvifvelaktigt

ste täckningsämne, vi hittills

u ej varit i tillfälle att be-

har dermed beklädt sitt bo-

gen.

skstad den 12 Mars 1864.

Högaktningsfullt

H. Steffanson.

denna papp vara ett oundgängligt material för boningshusen i ett kallt klimat, skall jag uppbjuda allt mitt bemödande att göra pappen känd i denna trakt af Norrland.

Sollefteå & Resele den 16 Mars 1864.

E. P. Pehrsson.

(N:r 23).

Munksjö Pappers-Bruk. Jönköping.

Att undertecknad redan till 22 boningsrum begagnat Munksjö Förhydningspapp i långa banor och att jag allt framgent skall begagna densamma till alla sorters boningsrum såsom varande det bästa, ändamålsenligaste och billigaste medel att slippa fukt, drag och kyla samt att jag på det högsta rekommenderar denna papp hos en och hvar, som vill bo varmt och sundt, det får jag sanningsenligt och med särdeles nöje meddela.

Stora Ekeby den 21 Mars 1864.

C. F. Gyllenhaal.

Baron och Kammarherre.

Jönköping 1864. J. H. Nordström & Sons Boktryckeri.

gängligt material för boningshusen i
 uppjuda allt mitt bemödande att
 trakt af Norrland.
 16 Mars 1864.

E. P. Pehrsson.

(N:r 23).

Jönköping.

22 boningsrum begagnat Munk-
 anor och att jag allt framgent
 la sorters boningsrum såsom va-
 gaste och billigaste medel att
 att jag på det högsta rekomm-
 hvar, som vill bo varmt och
 t och med särdeles nöje med-

64.

C. F. Gyllenhaal.

Baron och Kammarherre.

Nordström & Sons Boktryckeri.

(N:r 24).

Munksjö Pappersbruk. Jönköping.

Till efterkommande af Er yttrade önskan att få ett omdöme om Munksjö Bruks tillverkningar, grundadt på min personliga erfarenhet, gör jag mig ett nöje att meddela följande:

Förliden sommar lade jag af Munksjö s. k. Asfaltpapp ett tak på spnåtade bräder om circa 900 kvadratfot. Som resningen här var särdeles låg, endast 1 på 8, och brotten många och svåra, hade ingen annan materiel än plåt eller papp dertill kunnat användas. Jag är fullt nöjd med valet: Taket har fullkomligt motstått såväl de strida höstregnen som de ovanligt starka höst- och vinterstormarna. Fördelarne af dessa tak äro efter min tanka hufvudsakligen den stora lättheten, så att till hus af 18 à 20 alnars bredd takstolar af 3 tum \times 5 tums plank äro alldeles tillräckliga; vidare den låga resningen och de många och svåra brotten, som med detta material äro möjliga, äfvensom dess egenskap af ringa värmeledare, som så fördelaktigt kontrasterar mot skiffertaken; äfven möjligheten att hastigt betäcka en stor yta är af stort värde. Jag lade förliden höst öfver en byggnad, hvars öfra del ännu ej är fullt färdig, ett provisoriskt tak af asfaltpapp utan lister, endast med kanterne spikade 2 à 3 tum ofvanpå den underliggande banan och med en lätt strykning af stenkolstjära öfver fogarne. Detta tak har hittills varit droppfritt och jag hoppas det under den korta tid det ännu har att kvarligga ej skall svika min förväntan.

För öfrigt har jag begagnat asfaltpapp att täta smärre utvändiga reffor på äldre byggnader. Det är ej vackert men gör förträfflig nytta, likagod, skulle jag tro, som brädfodring. Till

flyttbara skjul, såsom för betande får och kalfvar m. m. synes den mig vara särdeles passande.

Förhydningspappen kan jag med bästa samvete vittsorda. Jag använde förliden sommar sådan att spänna väggarne i en våning af 7 rum, som äro belägna i en byggnad, hvilken hittills icke varit beklädd på yttre sidan och följaktligen dragig. Följden har varit mycket tillfredsställande, i det knappast något enda af dessa rum under den strängaste köld som varit i vinter, — 12 à 13°, behöft mer än en daglig eldning för att vara beboeligt. Mot golfdrag är denna papp ännu mera suverän, och jag har hört den i mitt granskap dertill föredragas den tjärade golfpappen för sin luktfrihet, ehuru den sednare bör vara varaktigare. Det har varit mig ett nöje att se huru mera intelligentare arbetare, sedan de lärt känna detta material, genast insett dess fördelar och skyndat att skaffa sig en rulle för att dermed ombona sina egna bostäder.

Motala, Skrukarp den 29 Febr. 1864.

Carl Fredr. Bergstedt.